

Počasni doktorat za bivšu generalnu tajnicu EZE

Bivša generalna tajnica Europskog centra za radnička pitanja (EZA) Roswitha Gottbehüt dobila je titulu počasnog doktora Latvijske kršćanske akademije na posebnoj svečanosti održanoj 26. maja 2016. u Jūrmali, Latvija. Rektorica Akademije, Skaidrīte Gūtmane, istakla je važnost osobnog angažmana Roswithe Gottbehüt pri uspostavi prvih kontakata s Akademijom godine 2004. i zahvalila za odličnu suradnju Akademije s EZO-om na području poticanja socijalnog dijaloga u Latviji.

S lijeva na desno: Joachim Herudek, bivši generalni tajnik EZE, Herbert Metzger, potpredsjednik EZE, Roswitha Gottbehüt, Bruno Machiels, tajnik Europske platforme za socijalnu integraciju, Pēteris Krīgers, predsjednik latvijskog Saveza sindikata LBAS, Leo Pauwels, počasni predsjednik EZE

RIJEČ UREDNIKA

Dragi prijatelji,

sve nas je zahvatilo Europsko prvenstvo u nogometu. Nikada prije na prvenstvu nisu sudjelovale 24 reprezentacije. Iako je tijekom prvenstva ključna stvar natjecanje, ipak ga nadvladava želja za lijepom igrom koja sad ujedinjuje mnoge Europljane. A kad tu želju koja ujedinjuje usporedim s političkom situacijom u Europi, čini se kao da je to oduševljenje zajedništvo gotovo nestalo. Diskusije koje se vode o „pravom“ putu izlaska iz krize te o tome kako izaći na kraj s valom izbjeglica u porastu, gotovo su razjedinile Europsku uniju. I dok su nejednakost i netolerancija u porastu, čini se da jako slabe solidarnost i spremnost

preuzimanja odgovornosti za cjelinu. Europa se ponovno usredotočuje na nacije i to postaje najvećom opasnosti. Iz Bruxellesa dolaze opomene, ali i žute karte. Ujedinjeno Kraljevstvo je prva zemlja članica EU-a koja napušta zajednički teren.

Karakteristično je za stanje duha Europske unije da su dva globalno poznata ne-Europljanina podsjetila Europsku uniju na njezinu funkciju globalnog uzora i obvezu odgovornosti. Papa Franjo upitao je Europu: „Pa što je s tobom, humanistička Europo? Pa ti si nekoć zagovarala ljudska prava, demokraciju i slobodu?“ i tim je pitanjem pogodio srž problema. A američki predsjednik Obama apelirao je snažno na Europljane da ne upadnu u stare obrasce mišljenja pa da „mi“ zamijene sa „oni“ i tako drugima pokušaju natovariti krivicu za vlastite probleme. Jer Europska unija osnovana je upravo zbog toga da se takvo razmišljanje nadiđe.

Nemojmo se skrivati u zapečku! Krenimo zajedno i hrabro na put otkrića novih poteza uz pomoć kojih će europska ideja odnijeti pobjedu!
Sigrid Schraml
Generalna tajnica

Intervju s Georgesom Dassisom, predsjednikom Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO)

EZA: Vi ste, Georges Dassis, 2015. godine izabrani za predsjednika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO). Kako Vi gledate na tu dužnost i što su prioriteti Vašeg mandata?

G. Dassis: Predsjednik tog odbora ima dvije temeljne dužnosti: prije svega mora se maksimalno truditi da tri skupine predstavljene u odboru, a to su poslodavci, radnici i druge interesne skupine, uvijek rade u najboljim mogućim uvjetima za postiza-

nje konsenzusa. Kako bi mišljenja odbora imala potrebnu težinu prema institucijama koje donose odluke, potrebno je da iza sebe imaju što širi spektar europskih organizacija civilnog društva. Naša je zadaća izrađivati i pripremati mišljenja iza kojih stoji velika većina jer jedino tako možemo biti utjecajni, pa zbog toga uvijek i objavljujemo rezultate glasanja. Druga dužnost predsjednika je da se osobno angažira tako da potiče rad odbora i važnost mišljenja koje odbor sastavlja. Naš poslovnik pred-

Georges Dassis

- S 15 godina postao sindikalni aktivist u Grčkoj
- Aktivan u opoziciji protiv vlasti vojne hunte u Grčkoj (1967. - 1974.)
- Od 1976. do 1980. bio je zaposlen kao nacionalni sindikalni funkcioner u Fédération Générale du Travail de Belgique (FGTB)
- Od 1981. predstavnik je Grčkog saveza sindikata (GSEE) u Europskoj konfederaciji sindikata (ETUC), Internacionalnom savezu sindikata (IGB, bivši IBFG) i u Internacionalnoj organizaciji rada (ILO)
- Od 1982. član je Izvršnog odbora Europske konfederacije sindikata (ETUC)
- Od 1981. do 1990. i od 2002. član je Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO)
- Predsjednik je regionalne sekcije u EGSO od 1986. do 1990.
- Osnivački je član Instituta za rad pri GSEE (1990.) i tajnik je za međunarodne odnose
- Od 2004. do 2008. predsjednik je Sekcije ECO (Gospodarska i socijalna kohezija) u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO)
- Od 2008. do 2015. predsjednik je skupine za radnike u Europskom gospodarskom i socijalnom odboru (EGSO)
- Od 2015. do 2018. predsjednik je Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO)

viđa obavezu novog predsjednika da nakon izbora predstavi i vlastiti "program rada". Svoj sam program rada izradio tako da mu nisam htio dodati ništa osobnog, osim samog uvoda, a svjesno ga nisam čak ni tako naslovio. Pritom sam uvažio bitne sadržaje onih mišljenja koje je odbor već bio prethodno usvojio jer sam htio podsjetiti da je riječ o ciljevima koje mora ostvariti Europska unija. Time sam želio istaći da odbor definira prioritete mog mandata u skladu s aktualnim zbivanjima, a ne ja sam. Tako je bilo i kad smo prvi počeli s inicijativama vezanim uz izbjegličku krizu i započeli s kampanjom koja brani načela slobodnog protoka roba i ljudi jer smo čli

da se napada Schengen. Predsjednik, naravno, kao i njegove kolegice i kolege u odboru, iznosi vlastite ideje i pokušava druge pridobiti za njih. Moji su me kolege dobro poznavali prije nego su me izabrali na dužnost i točno su znali u kojem će se smjeru kretati moji prijedlozi jer sam tri uzastopna mandata vodio skupinu radnika u našem odboru. Borio sam se za Europsku uniju koja pokazuje više solidarnosti, socijalnosti i bliskosti s građanima i ljudima sam htio pokazati sliku jedne drugačije Europe. To je jedini put koji nam pomaže sjetiti se tko smo i što smo kako ne bismo krenuli putem koji vodi u zlo. Trebamo znati da mir, demokracija i rela-

tivno gospodarsko blagostanje u nekim našim zemljama nisu prirodna datost nego su činjenice koje zahvaljujemo europskom projektu i koje moramo njegovati iz dana u dan kroz dijalog. I potreban nam je napredak, jer kad ga nema, počinje nazadak.

EZA: Kakvo je stanje Europske unije općenito i s obzirom na gospodarska i socijalna pitanja?

G. Dassis: Vrlo me uznemiruju neke stvari koje vidim i čujem. Postoji tendencija postavljanja u pitanje samog europskog projekta, što nije put rješenja, jer kao da zaboravljamo lekcije iz povijesti našeg kontinenta. Situacija je čak i gora jer oni koji pozivaju na mržnju prema strancima i rasizam te zagovaraju povratak granica, ne govore cijelu istinu, prešućuju ukidanje pojedinih sloboda u slučaju da dođu na vlast. Europa je mnoge stvari vrlo loše napravila, osobito na području gospodarske i socijalne politike, ali i u područjima vanjske, obrambene i energijske politike zbog nedostatka hrabrosti, šire perspektive i solidarnosti. Navest ću primjer: krizu i njezine posljedice moglo se puno bolje zaustaviti da se na samom početku odlučilo za potrebne mjere, a ne za cijelu seriju polovičnih i dijelom čak posve apsurdnih mjera. Zar ima smisla da jedna članica Europske unije drugoj članici posuđuje novac uz pretjerano visoku kamatu dok se sama zadužuje za puno povoljniju? Ima li smisla da se u sličnim poduhvatima misli samo na maksimalni profit? Samo da se razumijemo: zagovaram solidarnost, a ne dobrotvorstvo. To su dvije različite stvari. Mislim da nam sad najviše manjka svijest o smislu europskog projekta i ciljeva kojima taj projekt teži, a koje definiraju članak 2. i 3. Ugovora. O njima se nažalost ne uči u školama, a čini se kao da ih nisu pročitali ni mnogi političari iako se to doista isplati, a napisani su vrlo jasno. U članku 3. stavku 3. u deset se redaka teksta riječ „socijalno“ pojavljuje pet puta i mislim da se to mora brzo provesti u djelo kako bi građani doista doživjeli povezanost s tim europskim projektom. Sjećam se još onih vremena kad u državama članicama gotovo nitko nije odbijao načelo proširenja unije. A narodi koji su živjeli u susjedstvu jasno su izražavali svoju želju da se pridruže tom klubu kako bi i oni postigli ne samo ekonomsku nego i demokratsku stabilnost. Neki od njih bili su žrtve različitih oblika diktature, a neki su se tih diktatura bili netom oslobodili. Te se činjenice moramo sjetiti kad razmišljamo o Europskoj uniji koja, doduše,

nije savršena, ali je ipak najveće postignuće europskog stanovništva 20. stoljeća. Činjenica je također da je mi moramo usavršavati i poboljšavati jer u njoj vidim najbolju budućnost za našu djecu.

EZA: *Koju ulogu može imati Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) u kontekstu izazova s kojima se aktualno suočava Europa? Kakve mogućnosti ima EGSO kroz konzultacije o socijalnim pravima koje je Europska komisija otvorila u martu?*

G. Dassis: Izuzetno mi je drago da je predsjednik komisije održao obećanje koje mi je dao – a to je da će službeno konzultirati odbor. Pozdravljam također i hrabrost komisije jer već dugo komisija nije pokrenula neku inicijativu, a k tomu se sad odlučila za inicijativu s nazivom prave socijalne mjere. Razumijem naravno i nepovjerenje europskih sindikata i znam da treba pažljivo pratiti sadržaj, ali naš je zadatak pokrenuti se, aktivirati i to postići.

Odbor je odlučio da mu je prioritet direktan dijalog u plenumu s predsjednikom komisije, a on se obvezao doći na naš odbor prije nego što mi predamo naše mišljenje. Osnovani smo radnu skupinu s 21 savjetnikom, a to je rijetkost. Zadaću izvjestitelja povjerali smo predsjednicima naših triju skupina u odboru. To je jedinstvena činjenica u povijesti rada našeg odbora i vrlo je snažna simbolička poruka. Odlučili smo također primjenjivati novu metodu: posjetit ćemo svih 28 zemalja članica kako bismo na licu mjesta čuli želje socijalnih partnera i civilnih organizacija. Ništa nećemo prepuštati slučaju kako bi naš rad bio u skladu s "Chartom temeljnih prava" koju je sastavio naš odbor i sastavni je dio Ugovora.

EZA: *Kako želite tijekom Vašeg mandata pozicionirati Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) u odnosu na druge institucije Europske unije?*

G. Dassis: Europska unija stvorila je doista jedinstvenu situaciju, tipičnu za Europu, kad je osnovala odbor čije mišljenje moraju konzultirati velike institucije. U nekim situacijama to im je obaveza, a u drugima je fakultativno. To načelo nije novo jer je već Ugovor o Europskoj zajednici za ugljen i čelik predviđao savjetodavnu komisiju socijalnih partnera, a to je bila preteča našeg odbora (po isteku Ugovora o europskoj zajednici za ugljen i čelik ostala je „Savjetodava komisija za industrijsku preobrazbu“ koja je i dalje interni organ

odbora). Jedinstvenost tog europskog modela je da se poslodavci, radnici i ostali dijelovi civilnog društva moraju zajedno konzultirati i zajedno se moraju očitovati. Vrlo je velik znak demokracije da se unutar institucija utemelji savjetodavni organ i da ga se financira – iako su ti troškovi minimalni – a čija mišljenja su nužno kritična prema izvorima moći. Odbor ima dvostruku „dodanu vrijednost“ jer kao prvo omogućuje iznošenje stavova koje je usuglasilo civilno društvo i tako sili sudionike na dijalog. Autori Ugovora znali su što čine kad su odbor pozicionirali slično modelu koji je već funkcionirao u nekim državama članicama. Bili su u pravu tada, ali su u pravu i sada. Više nego ikad. Jer cilj im je bio Europa u kojoj vlada mir među zemljama članicama, a znali su da je u središtu takvog uspjeha gospodarstvo i socijalno i da se u taj projekt mora službeno uključiti i civilno društvo, tj. da ono nikako ne smije ostati isključeno.

Pozicioniranje odbora prema drugim institucijama Europske unije znači naprosto obavljati zadaću koju su mu definirali Ugovori na najbolji mogući način. Osim toga, od velikih institucija tražim da i građanima kažu da su nas konzultirali i ako je moguće da dodaju da slijede naša mišljenja kad uvide da je tako. Velike institucije pozivam da nas reklamiraju. Htio bih da i nas iz Europskog gospodarskog i socijalnog odbora spomenu pred novinarima jer je to i u njihovom interesu. To neće naškoditi njihovom ugledu, nego će dapače smiriti građane, osobito kad slijede napatke iz naših mišljenja. Jer i građani i građanke koji nisu članovi sindikata znaju da ih sindikati često zastupaju. Mislim da bi mnogi ljudi bili mirniji kad bi znali da naše odluke donose poslodavci i radnici i u njima bi tad vidjeli glas razuma. Mnogi bi tad imali osjećaj da ih se čulo jer su uključene mnoge profesionalne udruge i organizacije civilnog društva i razne građanske inicijative.

Pitanja: Victoria Znined ■

EZA-HIVA- istraživanje o integraciji i inkluziji na tržištu rada

Vrlo teška integracija kroničnih bolesnika, starijih zaposlenika, mladih ljudi i osoba s migracijskim podrijetlom

Tijekom završene EZA godine za obrazovanje provedeno je ukupno devet obrazovnih projekata vezanih uz temu „Strategija Europe 2020: Integracija i inkluzija na tržištu rada“. Znanstvenici sa Instituta za rad i društvo (HIVA) sa Katoličkog sveučilišta u Löwenu pratili su provedbu tih projekata iz znanstvene perspektive. Projekti su proučavali mogućnosti zapošljavanja ljudi niskih kvalifikacija, starijih zaposlenika i osoba s posebnim potrebama. Najvažnija je spoznaja da je obrazovanje ključ za dugoročnu integraciju na tržište rada. Jednako je važno i trajno osigurati radna mjesta prilagođena osobama s posebnim potrebama na kojima će se onda te osobe moći razvijati kroz rad. Iz zemalja istočne Europe poslana je poruka da je upravo na tom području potrebno nadoknaditi zaostatak za razinom koja postoji u zemljama zapadne Europe.

Puno se razgovaralo i o strategijama za suzbijanje isključivanja na tržištu rada, osobito u kriznim situacijama. Krize uvijek, više je puta istaknuto, vode u dijelom pritajena i prikrivena isključivanja jer se tada mijenja kvaliteta zaposlenosti tako što se radna mjesta visoke kvalitete prava preoblikuju u radna mjesta s nižom kvalitetom prava.

Dalje se navodi kako lokalne inicijative mogu uspješno smanjiti nezaposlenost i povećati inkluziju. Opisuju se također i mjere koje se trebaju provesti na tržištu rada, a cilj im je povećati zaposlenost i inkluziju. Najvažnije je pritom djelovati primjereno potrebama i intenzivno surađivati sa svim dionicima.

Istraživanje je obuhvatilo i položaj na tržištu rada socijalnih poduzeća za integraciju i inkluziju. Često nedostaje jasna i precizna definicija poduzeća koja imaju pravo na naziv socijalna poduzeća. Nedostaju jasni pravni okviri koji bi precizno razlikovali poduzeća orijentirana na profit i poduzeća usmjerena na opće dobro.

U sadržaj su uključena i načelna pitanja vezana uz odgovornost i angažman sindikata pri oblikovanju inkluzivnih i integrativnih tržišta rada, a uključena su i promišljanja vezana uz nužne strukturalne promjene europske ekonomije koja bi mnogim ljudima omogućila dostojanstven pri-

stup tržištu rada. Budući da raste opasnost trajnog isključenja s tržišta rada određenih skupina zaposlenika, razmatrala se mogućnost solidarnih oblika privređivanja kojima primarni cilj ne bi bio rast, a opisani su i novi modeli plaća s osobitim osvrtom na zagarantiran minimalni dohodak za sve građane.

U zaključnom istraživanju HIVA je na znanstven način sažela ključne činjenice vezane uz temu i obogatila ih sadržajima realiziranim u seminarima ovog seminarskog ciklusa. Istraživanje donosi opći pregled potrebnih pretpostavki i mjera koje bi omogućile inkluzivna tržišta rada. U njemu su također predstavljene europske politike i strategije, a objavljen je i katalog mjera za poduzeća koja bi imala radna mjesta za različite ciljne skupine.

Zatim se posebno obrađuju skupine zaposlenika kojima je potrebna pomoć pri inkluziji i integraciji. Osobita se pažnja ovdje posvećuje jasnim definicijama njihova statusa, navode se činjenice i razni pregledi, a detaljno su opisani uzroci i posljedice koje neku skupinu čine osobito ranjivom na tržištu rada.

Danas je na europskim tržištima rada, ustanovila je HIVA, izuzetno teško starijim zaposlenicima i mladima koji traže prvo zaposlenje. Isto vrijedi i za zaposlenike s migracijskim podrijetlom, ali i za pripadnike nacionalnih manjina.

Za ljude s posebnim potrebama osobito je teško osigurati trajnu zaposlenost na tržištu rada. Istraživanje je pokazalo, ističe HIVA, da je u porastu grupa zaposlenika s kroničnim oboljenjima.

Istraživanje je uz mnogobrojne brojke i činjenice predstavilo i mogućnosti konkretnog djelovanja za svaku navedenu ciljnu skupinu - primjerenih različitim razinama političkih akcija, a donosi i preporuke sindikatima za njihov nastup u socijalnom dijalogu koji bi tržišta rada u Europi učinio inkluzivnijima i intergrativnijima u budućnosti. Istraživanje će u cijelosti biti objavljeno u jesen. **Norbert Klein** ■

IMPRESSUM

Izdavač

EZA

Europski centar za radnička pitanja
Johannes-Albers-Allee 2

53639 Königswinter

Tel. +49 - 22 23 - 29 98 - 0

Fax +49 - 22 23 - 29 98 - 22

E-mail adresa: eza@eza.org

www.eza.org

Redakcija

Sigrid Schraml (odg.),

Matthias Homey, Norbert Klein,

Victoria Znined

Dizajn i tisak

HellaDesign, Emmendingen

E-mail adresa: helladesign@web.de

Fotografije

EZA, LKra, EGSO

Izlazi

4 puta godišnje

Publikaciju financijski
podupire Europska unija